

"האחריות נעצרת אצלי" – המלים שנתניהו לא יודע לומר

דן בן-דוד

בעתות הקשות ביותר מתגלים המנהיגים הגדולים של אומות – וגם המתחזים. המשברים הגדולים אינם בהכרח מתוצרת בית, אך השפעתם המקומית עלולה להיות הרת אסון אם הם לא מטופלים כראוי. בסופו של דבר, רק אישה/אחד/ת עומד/ת בראש כל אומה בהתמודדות עם משברים. הנשיא האמריקאי הרי טרומן, לא השאיר מקום לספק, במילים שנחרתו על גבי פלקט מעץ שהונח על שולחנו (ובספרי ההיסטוריה): "האחריות נעצרת אצלי" ("the buck stops here").

אלה שלוש מלים שפשוט לא מתחברות יחדיו אצל בנימין נתניהו, שמכהן כראש ממשלת ישראל ברציפות במשך יותר מעשור. הוא זה שהחליט על הרכבן של כל הממשלות, קבע את כל התקציבים ואת אופן חלוקתם, והוא זה שמינה את כל הפקידות הבכירה, בין אם באופן ישיר או על ידי השרים שהוא מינה.

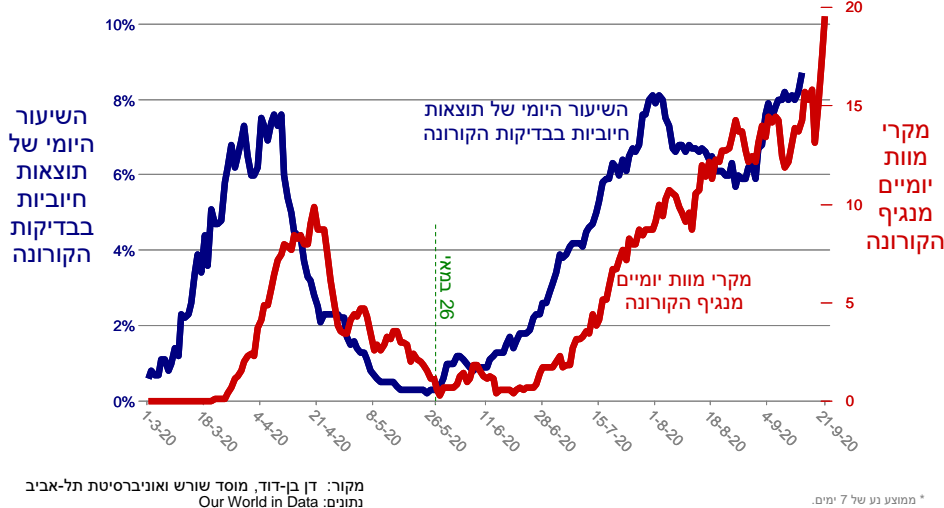
כתוצאה מכך, בנימין נתניהו אחראי באופן אישי לחוסר המוכנות החמור של מערכת הבריאות של ישראל לפני פרוץ המגפה. ההזנחה רבת השנים חייבה סגירה מוחלטת של המשק מיד אחרי שהנגיף הגיע לארץ.

בנימין נתניהו אחראי באופן אישי לכך שבמהלך הסגר הראשון ובשבועות שבעקבותיו, לא נקבעה אסטרטגיה שתנצל את התנאים הייחודיים של ישראל למיגור המגפה בתוך גבולות המדינה – תוצאה אפשרית בהינתן שלישראל אוכלוסיה שגודלה כשל העיר שיקגו ושליטה מלאה על כל הכניסות בגבולותיה. וכאילו לא היה די בהעדר תכנון וראיה אסטרטגיים לטיפול בנגיף שנוטר מידבק, קטלני וללא חיסון אחרי הגל הראשון בארץ, בנימין נתניהו הופיע בשידור חי ב-26 במאי בכללי התקשורת והודיע: "קיבלנו היום בשורה מאוד משמחת. הממשלה מאשרת את פתיחת המסעדות, הפאבים, הברים, הפארקים הגדולים, הבריכות... לחזור ככל שניתן לשגרה, לשתות כוס קפה, לשתות גם בירה. אז – תעשו חיים!"

כפי שניתן לראות בתרשים הראשון, הנתונים מספקים תמונה ויזואלית די מהממת על שהתרחש מיד לאחר שהציבור קיבל אור ירוק "לעשות חיים" מראש הממשלה שלא טרח להכין מערך שיגן על אותו הציבור מפני הנגיף. השיעור היומי של תוצאות חיוביות בבדיקות הקורונה (מדד הרבה יותר מדויק מסך מקרי הידבקות יומיים, המושפע ממספר הבדיקות היומי) החל להמריא למחרת נאומו של נתניהו. כעבור מספר שבועות, כמו שעון, החל לתפוח מספר

שיעור יומי של בדיקות חיוביות ותמותה*

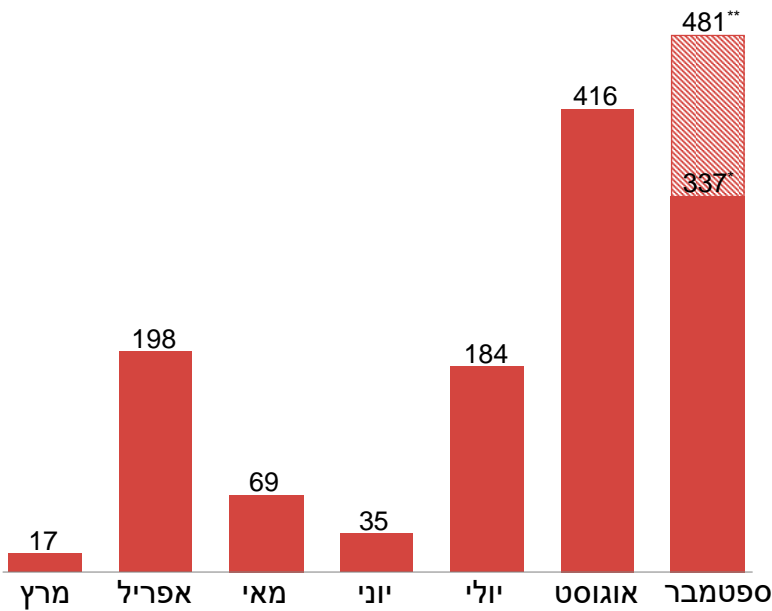
תוצאות נכונות ל-21 בספטמבר, 2020

המתים – תופעה הנמשכת ביתר שאת עד עצם היום הזה. ככל שבתי החולים יתקרבו לסף ספיקה, היכולת לטפל במקרים קשים תצטמצם במידה ניכרת ורבים מהחולים שניתן להציל כיום, ימותו כשהמערכת תאבד שליטה.

כבר ביולי, כפי שמראה התרשים השני, מספר המתים כמעט שהגיע למספר הנפטרים באפריל – חודש השיא של הגל הראשון. באוגוסט נפטרו מהנגיף יותר מפי שניים ישראלים מאשר באפריל. החודש, מספר המתים – שממשיך לנסוק – צפוי לחצות את השיא של אוגוסט. הממשלה המנופחת בהיסטוריה של ישראל אינה מתפקדת, ואפילו לא התכנסה כבר שבועות. בראשה עומד איש שאינו מתעניין כלל במה שעובר על עמו.

מקרי מוות חודשיים בישראל מנגיף הקורונה

מקור: דן בן-דוד, מוסד שורש ואוניברסיטת תל-אביב
נתונים: Our World in Data

* ב-21 בספטמבר בפועל
** ב-21 בספטמבר במונחים חודשיים

אם המפתח להנהיג הוא על ידי מתן דוגמא אישית, הרי הזלזול הבוטה של נתניהו, שריו ועוזריו בחוקים ובתקנות שהם עצמם קבעו – שבכל מקרה מוכתמים בשיקולים אישיים ופוליטיים זרים וצרים שאינם קשורים לצורכי בריאות הציבור – הותיר את חותמו במהלך הגל השני. הציבור הישראלי, שננטש לדאוג לעצמו, אימץ את כללי הגיונגל. בריסוק עקבי של הסולידריות החברתית יוצאת הדופן שאיפיינה את ישראל בעתות משבר בעבר, מספר גדל והולך של אנשים לוקחים את החוק לידיהם ועושים כל העולה על רוחם ללא כל התחשבות בזולת או מחשבה לגבי ההשלכות הלאומיות.

מאז ה"תעשו חיים" מתו

מהנגיף כתוצאה מהנבצרות

המעשית – אם לא הפורמלית – של בנימין נתניהו 25% יותר ישראלים ממספר ההרוגים של המדינה במלחמת ששת הימים. ולפנינו יום הכיפורים, עם כל מה שהוא מסמל ליהודים ומעורר אצל הישראלים. כשעם ישראל יאמר סליחות השנה, יש אדם אחד, בנימין נתניהו, שצריך יותר מכל לבקש סליחה מעמו. העדר המנהיגות לצד ניגודי העניינים השערורייתיים שלו הפכו את נתניהו לאחראי באופן אישי לקטסטרופה ההומניטרית, החברתית והכלכלית שישראל עוד לא קרובה לשיאה. אם הוא לא יידע להפוך את הנבצרות המעשית שלו לנבצרות בפועל באופן מידי, הגיעה העת שהאנשים הישרים שעוד נותרו במפלגתו ובכנסת ישחררו את עצמם ואותנו מהאסון הלאומי שנקרא בנימין נתניהו.